

TÜRKİYE
CUMHURBAŞKANLIĞI
A N K A R A

KAN.KAR: 39-18/A-3-89-294

15 HAZİRAN 1989

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Türkiye Büyük Millet Meclisince 31.5.1989 tarihinde kabul edilen 3567 sayılı "Silahlı Kuvvetler İhtiyaç Fazlası Mal ve Hizmetlerinin Satış, Hibe, Devir ve Elden Çıkarılması; Diğer Devletler Adına Yurt Dışı ve Yurt İçi Alımların Yapılması ve Eğitim Görecek Yabancı Personel Hakkında Kanunun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine Dair Kanun" incelenmiş bulunmaktadır.

1. 3212 Sayılı Kanunun 2 nci maddesi (B) bendi hükmü ile Türk Silahlı Kuvvetleri tarafından üretilen, yurtiçinden ve yurtdışından çeşitli yollarla elde edilen her cins ve sınıf ikmal maddelerinden HEK ve hurdaya ayrılanlar ile ihtiyaç fazlası bulunan veya çeşitli sebeplerle kadro dışı bırakılanların, Türkiye Cumhuriyetinin dış siyasi tutum ve menfaatlerine aykırı olmamak şartıyla dost veya müttefik devletlere bağışlanması, maliyet değerinden az bedel karşılığında yardım olarak verilmesi, satılması, bu malların diğer devlet kurum ve kuruluşlarına satışı konusunda alıcı devlete, kurum ve kuruluşlara yetki verilmesi ~~imkanını tanımak-~~ tadır.

Bu düzenlemeye göre yabancı kamu ve özel kuruluşları 2/B maddesinde sayılan imkanlardan yararlanamamaktadırlar. Bu noktadan hareketle (B) bendindeki imkanlardan anılan kuruluşların da yararlanabilmeleri için (B) bendinin birinci cümlesi "Dışişleri Bakanlığının mütalaası ile Türkiye Cumhuriyetinin dış siyasi tutum ve menfaat-

lerine aykırı olmadığının belirlenmesi şartıyla dost veya müttefik devletler ile bu devletlerde bulunan kamu veya özel nitelikteki kurum veya kuruluşlara" şeklinde değiştirilmektedir.

Ancak Kanunun genel gerekçesi ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporunda yabancı devletlerde bulunan kamu veya özel nitelikteki kurum veya kuruluşlara bu imkanlardan sadece satışın tanınması için değişikliğin yapıldığı belirtilmesine karşılık, madde gerekçesi ile Milli Savunma Komisyonu Raporunda bağışlamanın, değerinden az bedel karşılığında yardım olarak verilmenin ve satışın sağlanması için böyle bir düzenlemenin yapıldığı ifadesinin kullanıldığı görülmektedir. Bu çelişkili açıklamalara karşın, değişen kanun metni karşısında, 2 nci maddenin (B) bendinin alt bentlerinde yer alan tüm imkanlardan dost veya müttefik devletlerde bulunan kamu veya özel nitelikteki kurum ve kuruluşlar yararlanabileceklerdir.

Devletler Hukukunda temel kural Devletlerin veya devletlerarası kuruluşların birbirlerine muhatap olmalarıdır. Zira gerek Adalet Divanı Kararlarında, gerekse öğretilerde bağımsızlığa sahip devletler ile devletlerarası kuruluşların hukuk sujesi olacağı ve birbirleri ile hukuki ilişkilere girebileceği kabul edilmektedir. Bu kural doğrultusunda teamül ve sözleşmelere dayanarak devletler silah, araç, gereç de dahil olmak üzere birbirlerine her türlü yardımda bulunmaktadır. Buna karşılık Silahlı Kuvvetlere ait malzemenin yardım niteliğinde yabancı devlet kurum ve kuruluşlarına devredilmesi söz konusu olmamaktadır. Bu bakımdan Devletin mal varlığını oluşturan varlıklardan biri olan Türk Silahlı Kuvvetlerine ait her cins ve sınıf ikmal maddelerinin, yabancı devlet kamu ve özel kuruluşlarına bağış yolu ile veya değerinden az bedel karşılığında yardım olarak verilmesi yasayla dahi olsa Devlet malıyesi bakımından yabancılar lehine bir yüklenmeyi gerektirecek ve bazı Devlet malları yönünden feragatı tazammun edecek nitelikte görülmektedir. Bu ise anılan Kanunun ruh ve esprisi ile çatıştığı gibi Devletin mali hakları yönünden genel mevzuatla da, çelişir nitelik taşımaktadır.

Bu nedenle yabancı devlet kamu ve özel kuruluşlarına Devletimiz maliyesi ve gelirleri aleyhine hak tanıyacak şekilde yapılan düzenlemenin, doğrudan doğruya sadece satışı amaçlayacak ve sağlayacak biçimde yapılmasının uygun olacağı düşünülmektedir.

2. Kanunun 2 nci maddesi ile 3212 sayılı Kanunun 3 üncü maddesinin (5) numaralı bendi değiştirilmekte, hizmet tanımı kapsamına "... ve ülkelerde bulunan kamu veya özel nitelikteki kurum veya kuruluşlar" ibareleri eklenmektedir. Kanunun madde gerekçesinde "Bu maddeyle 1 nci madde ile yapılan değişikliğe paralellik arzedecek şekilde Kanunun 3 üncü maddesinin (5) numaralı bendi kapsamına dost ülkelerin kamu veya özel kurum ve kuruluşları ithal olunmuştur." denilmektedir. Oysa 3 üncü maddenin (5) numaralı bendi 2 nci maddenin (B) bendi ile ilişkili olmayıp aksine anılan maddenin (C) bendinde yer alan hizmet tanımını açıklamaktadır.

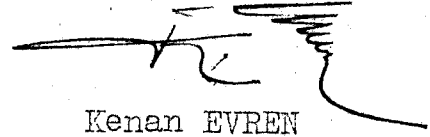
Bu bakımdan yapılan değişiklikle, 2 nci maddenin (B) bendi ile bir ilişki kurmak mümkün olmadığı gibi, mülkiyeti elde olmak kaydıyla da olsa yabancı devletlerin kamu veya özel nitelikteki kuruluşlarına, kara, deniz ve hava araçları ile gereç, silah, bina ve arazilerin tahsis edilmesinin yukarıda da belirtilen nedenlerle mümkün olmadığı düşünülmektedir.

Amaçlanan konu ile düzenlemenin birbirini tutmadığı belirlendiğinden, değişikliğin amaç doğrultusunda yapılması uygun olacaktır.

3. Bu nedenlerle 31.5.1989 tarih ve 3567 sayılı "Silahlı Kuvvetler İhtiyaç Fazlası Mal ve Hizmetlerinin Satış, Hibe, Devir ve El-

den Çıkarılması; Diğer Devletler Adına Yurt Dışı ve Yurt İçi Alımların Yapılması ve Eğitim Görecek Yabancı Personel Hakkında Kanunun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine Dair Kanun" Anayasanın 89 uncu maddesi gereğince bir defa daha görüşülmek üzere iade edilmiştir.

Arz olunur.

Kenan EVREN

Cumhurbaşkanı

T. E. M. M. BAŞKANLIĞI	
Konuyu	-Plan ve Bütçe
TARİHİ	
K. Lid.	K. D. Lid.
BAŞKAN	

E K L E R :

EK-1 KANUN

3/891

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

KANUN

SİLAHLI KUVVETLER İHTİYAÇ FAZLASI MAL VE HİZMETLERİNİN SATIŞ, HİBE, DEVİR VE ELDEN ÇIKARILMASI; DİĞER DEVLETLER ADINA YURT DIŞI VE YURT İÇİ ALIMLARIN YAPILMASI VE EĞİTİM GÖRECEK YABANCI PERSONEL HAKKINDA KANUNUN BAZI MADDELERİNİN DEĞİŞTİRİLMESİNE DAİR KANUN

Kanun No. 4637

Kabul Tarihi : 5.4.2001

MADDE 1. – 30.5.1985 tarihli ve 3212 sayılı Silahlı Kuvvetler İhtiyaç Fazlası Mal ve Hizmetlerinin Satış, Hibe, Devir ve Elden Çıkarılması; Diğer Devletler Adına Yurt Dışı ve Yurt İçi Alımların Yapılması ve Eğitim Görecek Yabancı Personel Hakkında Kanunun 2 nci maddesinin (B) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

B) Türkiye Cumhuriyetinin dış siyasî tutum ve menfaatlerine aykırı olmadığının Dışişleri Bakanlığının mütalaasıyla belirlenmesi şartıyla dost veya müttefik devletlere; ayrıca, (a) ve (b) alt bentlerinde öngörülen hususlar hariç olmak üzere, bu devletlerde bulunan kamu veya özel nitelikteki kurum ve kuruluşlara;

- a) Bağışlanmasını,
- b) Usulüne uygun olarak belirlenen değerinden az bedel karşılığında yardım olarak verilmesini,
- c) Maliyet değerinden veya maliyetin üzerinde bir değerden satılmasını,
- d) Satılan silah ve malzemenin diğer devlet, kurum ve kuruluşlara satışı konusunda alıcı devlete, kurum ve kuruluşlara yetki verilmesini,

MADDE 2. – 3212 sayılı Kanunun 3 üncü maddesinin (5) numaralı bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve maddenin sonuna aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

5. Hizmet :

Taraflar (kamu veya özel nitelikteki kuruluş ve şahıslar ile dost veya müttefik devletler, bu devletlerde bulunan kamu veya özel nitelikteki kurum veya kuruluşlar) arasındaki anlaşmaya göre; bir işin yapılması için verilecek eğitim, teknik bilgi, bakım, onarım, kurtarma, liman ve müşavirlik desteği ile mülkiyeti elde olmak kaydıyla tahsis edilebilecek kara, deniz ve hava araçları, gereç, silah, bina ve araziyi;

Ancak, dost veya müttefik devletlerde bulunan kamu veya özel nitelikteki kurum veya kuruluşlar hakkında birinci fıkranın (5) numaralı bendindeki tahsis hükmü uygulanmaz.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

KANUN

-2-

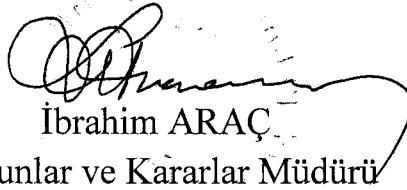
MADDE 3. – 3212 sayılı Kanunun 8 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Madde 8. – Bu Kanun hükümlerine göre sağlanacak ihtiyaçlar ve bunlarla ilgili muameleler katma değer vergisi ve damga vergisi hariç, her türlü vergi, resim, harç ve resmî kuruluşlara ait ardiye ücretinden muaftır.

MADDE 4. – Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 5. – Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

Aslı gibidir

İbrahim ARAC
Kanunlar ve Kararlar Müdürü